

Wydawaj z głową! Jak planować wydatki?

Dziś dowiesz się:

- jak podzielić wydatki,
- jak zaplanować wydatki,
- jak ograniczyć wydatki.

Źródło: http://www.4profitwv.pl/files/wyprzedaz/wyprzedaz_25.jpg

*„Pieniądze nie są celem. Pieniądze nie mają wartości.
Wartość mają marzenia, które pieniądze pomogą zrealizować.”*

Robert Kiyosaki

Pieniądze, które dostajemy lub zarabiamy chcemy spożytkować na konkretne cele. Na przykład na kino, słodczyce, ubrania, telefony, spotkania ze znajomymi. Ale gdyby tak wydawać bez zastanowienia, bardzo szybko okazałoby się, że już nie ma co wydawać, bo pieniądze się skończyły. Czy oznacza to, że jednak nie powinniśmy wydawać pieniędzy tylko trzymać je na koncie lub w skarbonce?

Absolutnie nie! Trzeba jednak zastanawiać się przy wydawaniu pieniędzy, a większe kwoty wydawać po dłuższym przemyśleniu.

Zadanie 1

Krzysiek raz w tygodniu dostaje od swoich rodziców 30 zł kieszonkowego. Niestety do tej pory często wydawał wszystko w ciągu pierwszych kilku dni, tak że nic nie zostawało mu pod koniec tygodnia. Pomyślał, że podzieli swoje wydatki na te, które musi ponieść (**wydatki stałe**) oraz te niespodziewane (**wydatki zmienne**).

I. Podziel wydatki Krzysia na stałe i zmienne.

Wydatki:

- ✓ doładowanie telefonu – 10 zł raz na tydzień,
- ✓ słodczyce i jedzenie w szkole – około 8 zł w tygodniu,
- ✓ czasopismo – 2 zł w tygodniu,
- ✓ rzeczy do szkoły – około 3 zł w tygodniu
- ✓ napoje – około 7 zł w tygodniu.

Zadanie 3

Odczytaj hasło i wyjaśnij je:

	A	B	C	D	E
1	Je	ucz	go	dze	za
2	ale	da	chcesz	i	tyl
3	ga	nią	ro	ra	się
4	nie	śli	ko	wać	bo
5	pie	biać	ty	być	spo

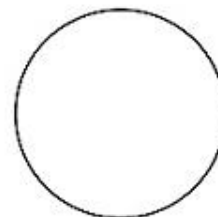
/A1 + B4/ /C2/ /D5/ /E4 + A3 + C5/, /B1/ /E3/ /A4/ /E2 + C4/

.....

/E1 + D3 + B5/ /A5 + B3 + D1/, /A2/ /D2/ /C1 + E5 + B2 + C3 + D4/.

.....

Swoją pracę na zajęciach oceniam:

Budżet domowy

Dziś dowiesz się:

- co to jest budżet,
- jak podzielić budżet,
- co to jest saldo,
- jak zaplanować budżet rodziny.

Źródło: <http://podatki.ie/wp-content/uploads/2013/06/budzet-irlandii1.jpg>

Zadanie 1

Rozwiąż rebus. Zastanów się na znaczeniu otrzymanego hasła. Zapisz swoje przemyślenia.

ubr = yć

z

4

Hasło:

Znaczenie:

.....

.....

.....

.....

.....

⁴ Zdjęcia pochodzą ze stron: <https://pl.wiktionary.org/wiki/%C5%BCubr#/media/File:%D0%A1118.jpg>

<http://www.paper4you.pl/pl/p/Olowek-zwykly-z-gumka/376>

https://www.google.pl/search?q=rebus+%C5%BCy%C4%87&biw=1366&bih=634&source=lnms&tbm=isch&sa=X&ved=0ahUKEwj2ksin1djKAhXK73IKHU9sDpkQ_AUIBIB#tbm=isch&q=woda+w+szklance&imgsrc=Ek9WxtC9RnvTTM%3A

http://www.mporady.pl/wp-content/uploads/2010/08/jak_swedzi_prawa_reka-770x430.jpg

Zadanie 2

Rodzina państwa Rachmistrzów postanowiła wyjechać na wakacje na Mazury. W biurze podróży pan Rachmistrz dowiedział się, że pobyt w hotelu nad jeziorem Hańcza dla czteroosobowej rodziny przez tydzień wyniesie 1400 zł.

Pan Rachmistrz po powrocie do domu i rozmowie z żoną i dziećmi postanowił, że jeśli chcą wyjechać na wakacje to muszą zacząć oszczędzać. Do planowanego wyjazdu zostało 5 miesięcy. W tym celu rodzina sporządziła swój **miesięczny budżet domowy** czyli zestawienie swoich miesięcznych dochodów i wydatków.

	Dochody
pensja pana Rachmistrza	2 136 zł
pensja pani Rachmistrzowej	2 098 zł
Suma	

Dochodami czyli wpływami są również renty, emerytury, zasiłki, lokaty.

Kolejnym krokiem państwa Rachmistrzów było uporządkowanie **wydatków**. Podzielili je na kategorie: stałe (czynsz, rachunki, kieszonkowe dla dzieci, raty za mieszkanie, żywność, bilety i benzyna, chemię, kosmetyki) oraz zmienne (ubrania, leki, wycieczki, wydatki na kulturę - kino, teatr).

Uzupełnij tabelę miesięcznych wydatków państwa Rachmistrzów.

Przyjmij, że miesiąc ma 4 tygodnie.

Wydatki	Kwota
czynsz	220 zł
rata za mieszkanie	854 zł
rachunki:	
gaz	175 zł
prąd	75 zł
Internet	49 zł
telefony	160 zł
Kieszonkowe starszego syna (25 zł na tydzień)	
kieszonkowe młodszego syna (5 zł na tydzień)	
bilet miesięczny syna	49 zł
benzyna	350 zł

Wydatki

Wydatki	Kwota
ubrania	217 zł
leki	131 zł
wyjście do kina syna	25 zł
wyjście do teatru dla synka	17 zł
rodzinne wyjście na pizzę	98 zł
Suma:	

Źródło: <http://www.komputerswiat.pl/poradniki/internet/finanso/2009/07/servis-www-poprowadzi-twoj-budzet-domowy.aspx>

żywność (duże zakupy raz w tygodniu 235 zł oraz codzienne tygodniowe zakupy około 126 zł)	
chemia (środki czystości) i kosmetyki	218 zł
Suma:	

Na podstawie wcześniejszych danych oblicz sumę miesięcznych wydatków państwa Rachmistrzów.

Wydatki stałe	
Wydatki zmienne	
Suma wydatków	

Gdy państwo Rachmistrzowie przeliczyli swoje miesięczne dochody i wydatki, mogli wówczas policzyć **saldo** czyli różnicę dochodów i wydatków.

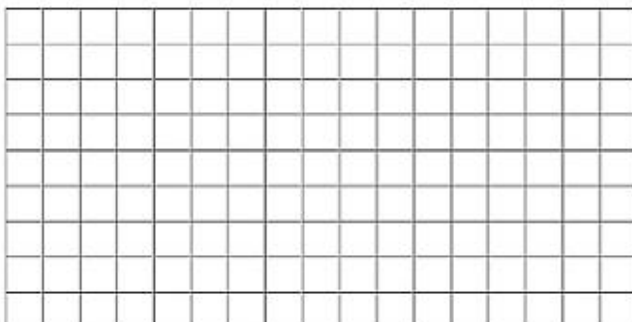
Dodatnie saldo oznacza, że rodzina zaoszczędziła pieniądze. Ujemne saldo oznacza, że rodzina ma **dług**.

Oblicz miesięczne saldo państwa Rachmistrzów.

Saldo państwa Rachmistrzów

Zadanie 3

Oblicz jaką kwotę rodzina Rachmistrzów musi miesięcznie zaoszczędzić, aby po pięciu miesiącach mieć odłożoną kwotę 1400 zł na wymarzone wakacje na Mazurach?

Źródło: http://mazury.info.pl/foto/08-06-23-pocznatek-wakacji/pocznatek_wakacji_03.jpg

Odpowiedź:.....

.....

Zadanie 4

Na dołączonej płycie odszukaj zadanie 4 (*Załącznik nr 3*). W programie Excel zapisano budżet państwa Rachmistrzów. Zastanów się, które wydatki państwo Rachmistrzowie mogą ograniczyć i o ile. Zmień wpisaną kwotę i sprawdź saldo. Ustal w ten sposób plan oszczędności, który pozwoli na zebranie w ciągu pięciu miesięcy kwoty 1400 zł (czyli w ciągu miesiąca zł). Zapisz swoje propozycje.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Zadanie 5

Odczytaj hasło i wyjaśnij je:

	A	B	C	D	E
1	o	ga	ność	i	od
2	gac	ca	dwóch	pra	słów
3	le	twa	do	ży	Dro
4	nie	głów	za	szczęd	bo

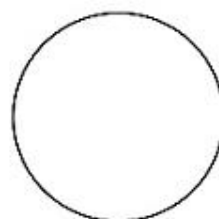
/E3+B1/ /C3/ /E4+A2+B3/ C4+A3+D3/ /B4+A4/

.....

/E1/ /C2/ /E2/ : /D2+B2/ /D1/ /A1+D4+C1/.

.....

Swoją pracę na zajęciach oceniam:

A może własna działalność gospodarcza?

Dziś dowiesz się:

- co oznacza działalność gospodarcza,
- jakie cechy powinna mieć osoba zakładająca działalność gospodarczą,
- co to jest dochód.

Źródło: <http://s3.egospodarka.pl/grafika2/firmy-rodzinne/Firma-rodzinna-przezytek-czy-lekarstwo-na-kryzys-99269-200x133crop.jpg>

W ostatnich latach bardzo wiele osób zdecydowało się na założenie własnej działalności gospodarczej. Często ludzie podejmują takie wyzwanie ponieważ nie mogą znaleźć pracy odpowiedniej dla siebie, dlatego sami chcą stworzyć swoje miejsce pracy. Jednak prowadzenie firmy wymaga pomysłowości, odwagi i przedsiębiorczości.

Zadanie 1

Wypisz cechy jakimi powinien charakteryzować się **przedsiębiorca**- ktoś kto prowadzi swoją firmę. Zaczynij od dołu piramidy, od cech najważniejszych-podstawowych.

CECHY
PRZEDSIĘBIORCY

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

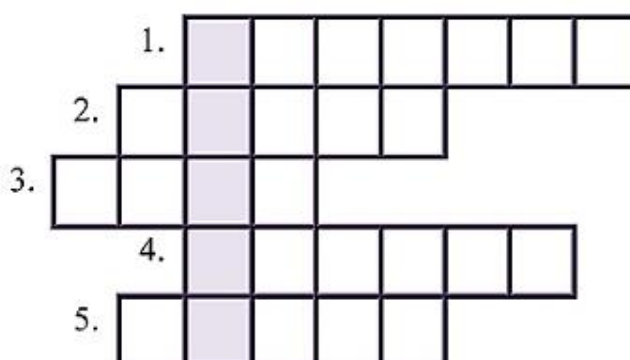
.....

Zakładając **działalność gospodarczą** trzeba wypełnić **wniosek o wpis do CEIDG** (Centralnej Ewidencji i Informacja o Działalności Gospodarczej). We wniosku tym, konieczne będzie podanie informacji o nazwie firmy, jej siedzibie, rodzaju działalności oraz o tym kto będzie prowadził dokumentację finansową. Osoba zakładająca działalność musi również udać się do Urzędu Skarbowego i do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych.⁵

Zadanie 2

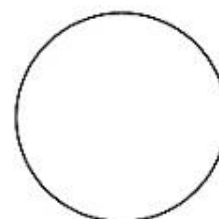
Rozwiąż krzyżówkę.

1. Zakład przemysłowy wytwarzający maszynowo na dużą skalę swoje produkty.
2. Pieniądz w postaci monet.
3. Nazwa wspólnej waluty europejskiej.
4. Najczęściej okrągła, metalowa płytką stanowiąca formę pieniądza.
5. Różnica między dochodami a wydatkami.

Hasło: – nazwa, pod którą prowadzona jest działalność gospodarcza.

Swoją pracę na zajęciach oceniam:

⁵ Więcej informacji znajdziesz na stronie: <https://prod.ceidg.gov.pl/ceidg.cms.engine/>

II. Obliczenie podatku po odliczeniach.

Zgodnie z instrukcją na formularzu oblicz kwotę podatku po odliczeniach, którą należy wpisać w pozycji 122.

F. ODLICZENIA OD PODATKU	podatnik		małżonek	
	zł.	gr.	zł.	gr.
Składki na ubezpieczenie zdrowotne	116.		117.	
Suma kwot z poz. 116 i 117 nie może przekroczyć kwoty z poz. 115.		5 705,00		0
w tym zagraniczne, o których mowa w art. 27b ust. 1 pkt 2 ustawy	118.	0	119.	0
Odliczenia od podatku - wykazane w części C załącznika PIT/O	120.		121.	
Suma odliczonych kwot nie może przekroczyć podatku z poz. 115 pomniejszonego o sumę kwot z poz. 116 i 117.		0		0
Podatek po odliczeniach	122.			
Od kwoty z poz. 115 należy odjąć sumę kwot z poz. 116, 117, 120 i 121.				
Odliczenia od podatku wydatków mieszkaniowych - wykazane w części C.2. załącznika PIT/D	123.			0
Ulgi mieszkaniowe do odliczenia w roku podatkowym	124.			0
Jeżeli kwota z poz. 123 jest większa od kwoty z poz. 122, należy wpisać kwotę z poz. 122; w przeciwnym wypadku należy wpisać kwotę z poz. 123.				
Ulgi mieszkaniowe do odliczenia w latach następnych	125.			0
Od kwoty z poz. 123 należy odjąć kwotę z poz. 124.				

8

III. Obliczenie zobowiązania podatkowego.

Pozostało sprawdzić czy małżeństwo zapłaciło cały należny podatek, czy może musi jeszcze dopłacić, czy dostanie zwrot podatku.

Uzupełnij część G formularza podatkowego.

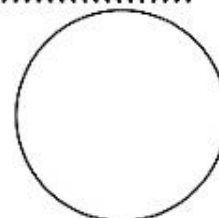
G. OBLICZENIE ZOBOWIĄZANIA PODATKOWEGO	zł.	
Podatek należny (po zaokrągleniu do pełnych złotych)	126.	
Od kwoty z poz. 122 należy odjąć kwotę z poz. 124.		
Suma zaliczek pobranych przez płatników	127.	
Suma kwot z poz. 67 i 98.		7 199
Różnica pomiędzy podatkiem należnym a sumą zaliczek pobranych przez płatników DO ZAPŁATY	128.	
Od kwoty z poz. 126 należy odjąć kwotę z poz. 127. Jeżeli różnica jest liczbą ujemną, należy wpisać 0.		
Różnica pomiędzy sumą zaliczek pobranych przez płatników a podatkiem należnym NADPŁATA	129.	
Od kwoty z poz. 127 należy odjąć kwotę z poz. 126. Jeżeli różnica jest liczbą ujemną, należy wpisać 0.		

9

Odpowiedź:

.....

Swoją pracę na zajęciach oceniam:

⁸ Fragment zeznania podatkowego pochodzi ze strony <http://www.e-pity.pl/cms/att/przyklad-2015/pit-37-2.pdf>

⁹ Fragment zeznania podatkowego pochodzi ze strony <http://www.e-pity.pl/cms/att/przyklad-2015/pit-37-2.pdf>

Podsumowane

Zadanie 1.

Znajdź i skreśl poziomo lub pionowo w diagramie następujące wyrazy: awers, bank, bankomat, debet, depozyt, dług, euro, karta, konto, koszt, kredyt, moneta, skarbonka, skarby, zakupy.

Podaj znaczenie tych wyrazów.

D	E	B	E	T	S	B	C	K
E	B	A	N	K	O	P	E	T
P	Y	N	R	E	D	Ł	U	G
O	W	K	A	R	T	A	R	A
Z	K	O	N	T	O	W	O	L
Y	R	M	M	O	N	E	T	A
T	E	A	M	N	B	R	C	K
Z	D	T	A	K	O	S	Z	T
S	Y	X	S	K	A	R	B	Y
F	T	Z	A	K	U	P	Y	K
S	K	A	R	B	O	N	K	A

Zadanie 2.

Wybierz poprawną odpowiedź zamalowując pole z literą A lub B.

Awers to

przednia strona monety zawierająca zazwyczaj godło kraju.	A
tylna strona monety, zwana potocznie reszką.	B

Nominał to

papier wyemitowany przez bank centralny danego kraju.	A
wartość monety lub banknotu.	B

Skrót NBP oznacza...

przedsiębiorstwo zajmujące się produkcją papierów wartościowych.	A
Narodowy Bank Polski.	B

Bankowiec to...

pracownik banku.	A
osoba, która inwestuje i lokuje swoje oszczędności.	B

Debet ...

występuje, gdy wydatki w budżecie danej instytucji są wyższe niż jej dochody.	A
to sytuacja, w której wypłaciliśmy konta więcej pieniędzy niż na nim było.	B

Dług ...

należy oddać jak najszybciej.	A
oddajemy kiedy upomni się osoba, która pożyczyła nam pieniądze.	B

Reklama to ...

towary i usługi przeznaczone do sprzedaży.	A
informacja, której głównym celem jest zachęcenie do zakupu.	B

Budżet domowy to ...

plan dochodów i wydatków w danej rodzinie.	A
pieniądze złożone w banku na pewien czas.	B

Mennica to ...

przedsiębiorstwo zajmujące się tłoczeniem, czyli produkcją monet.	A
drobne pieniądze, inaczej monety.	B

Oszczędzanie to ...

nie wydawanie pieniędzy i wrzucenie ich do skarbonki.	A
dbanie o zdrowie, światło, wodę, las, czas oraz odkładanie pieniędzy.	B

Trzymać pieniądze na czarną godzinę to znaczy ...

kontrolować wydatki, nie wydawać niepotrzebnie.	A
być rozsądnym, oszczędzać pieniądze na niespodziewane wydatki.	B

Banknot to ...

płaski i okrągły kawałek metalu, który pełni funkcję pieniądza.	A
papier wyemitowany przez bank centralny danego kraju.	B

Rewers to ...

tylna strona monety, zwana reszką.	A
monety, które służyły jako środek płatniczy.	B

Oprocentowanie to ...

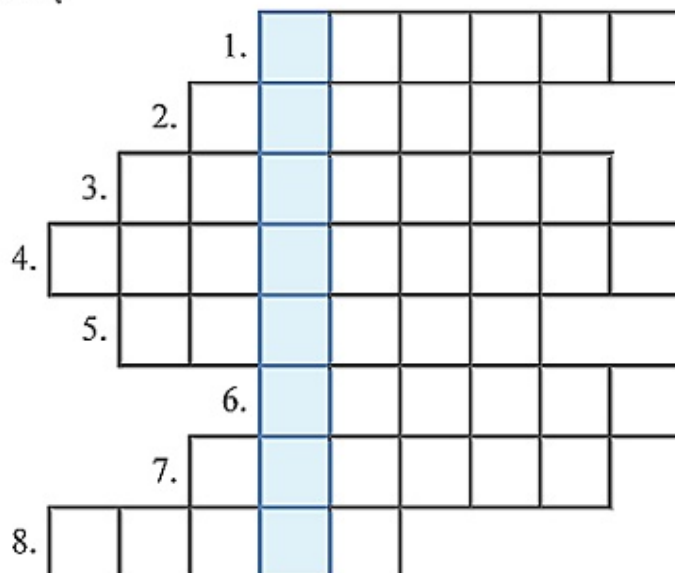
wynagrodzenie za pożyczenie pieniędzy.	A
dokumenty stwierdzające prawo do rzeczy lub pieniędzy.	B

Bilon to ...

pieniądz w postaci monet.	A
nazwa waluty.	B

Zadanie 3.

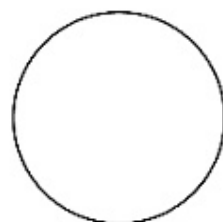
Rozwiąż krzyżówkę.

Poziomo:

1. Plan dochodów i wydatków w rodzinie.
2. Plastikowy pieniądz.
3. Produkcujemy tam monety.
4. Gałąź ekonomii zajmująca się pieniędzmi.
5. Najmniejszy nominal.
6. Metalowy pieniądz.
7. Nazwa pieniądza obowiązująca w danym państwie.
8. Jednostka monetarna w Polsce.

Swoją pracę na zajęciach oceniam:

Słowniczek:

- Awers monety** - to strona główna monety zawierająca godło państwowe.
- Banknot** - pieniądz emitowany przez bank centralny, będący prawnym środkiem płatniczym w danym kraju lub obszarze.
- Banknoty i monety** są znakami pieniężnymi emitowanymi przez NBP.
- Bilon** – pieniądz w postaci monet.
- Budżet** – zestawienie dochodów i wydatków w określonym czasie.
- Debet** – ujemne saldo na rachunku bankowym, które powstaje na skutek wypłacenia z tego rachunku więcej środków niż na nim było.
- Depozyt** – umowa na podstawie której instytucja lub osoba bierze na przechowanie pieniądze lub kosztowności innej osoby.
- Dochody** – wpływy z umowy o pracę lub z działalności gospodarczej, renty, emerytury, zasiłki, lokaty.
- Euro** – nazwa wspólnej waluty europejskiej.
- Inflacja** - spadek wartości pieniądza spowodowany wzrostem cen towarów i usług w całej Polsce.
- Kapitalizacja** - doliczenie odsetek do kapitału.
- Kapitał początkowy** – pieniądze, które lokujesz w banku.
- Kapitał końcowy** – pieniądze, które otrzymasz po pewnym czasie.
- Kwartał** – okres czasu trwający trzy miesiące.
- Lokata terminowa** - umowa z bankiem, na podstawie której klient powierza swoje środki pieniężne bankowi na ustalony okres czasu w zamian za określony zysk (odsetki), wynikający z oprocentowania lokaty.
- Moneta** – przeważnie metalowy znak pieniężny.
- Odsetki** – koszt naliczany przez bank od pożyczonego kapitału, zysk.
- Oprocentowanie** - procent wskazujący ile odsetek bank doliczy klientowi po upływie określonego czasu (najczęściej po upływie 1 roku).
- Podatek** – bezzwrotne, przymusowe, powszechne, nieodpłatne świadczenie o charakterze pieniężnym na rzecz państwa lub innej osoby publiczno-prawnej.
- Przedsiębiorca** – osoba prowadząca działalność gospodarczą.
- Rewers monety** – to strona monety zawierająca nominał.
- RRSO**- rzeczywista roczna stopa oprocentowania- całkowity koszt kredytu.
- Waluta (jednostka monetarna)** – nazwa pieniądza obowiązującego w danym państwie.

MEBLE DLA CIEBIE

Roman Rzemieślnik
ul. Kwiatowa 8, 35-001 Rzeszów
(pieczęć i firma przedsiębiorcy)
NIP 000-000-00-00

.....
(miejsowość, data)

Umowa o pracę zawarta na czas określony

zawarta w dniu w pomiędzy:
(data zawarcia umowy) (miejsowość)

.....
(nazwa i siedziba pracodawcy)

zwanym dalej Pracodawcą, reprezentowanym przez:
a (imię i nazwisko, stanowisko)

Panem(nią)
(imię i nazwisko, adres)

zwanym dalej Pracownikiem o następującej treści:

1. Pracodawca zatrudnia Pana(nią)
(imię i nazwisko pracownika)
na stanowisku w wymiarze
(opis stanowiska)
czasu pracy i powierza następujące obowiązki
(należy podać rodzaj powierzonych obowiązków)

2. Jako miejsce wykonywania pracy ustala się
(miejsce wykonywania pracy)
a dniem rozpoczęciem pracy jest
(data)

3. W czasie trwania umowy o pracę Pracownik będzie otrzymywał wynagrodzenie w wysokości miesięcznej zł brutto (słownie: złotych), na które składa się:
wynagrodzenie zasadnicze: zł
premia miesięczna zł
dodatek zł

4. Umowę zawiera się na czas określony, tj. od dnia do dnia

5. Każda ze stron może rozwiązać umowę przed upływem terminu określonego w pkt. 4 z zachowaniem dwutygodniowego okresu wypowiedzenia

.....
(podpis pracownika)

MEBLE DLA CIEBIE
ROMAN RZEMIEŚLNİK
Roman Rzemieślnik
PIĘCZĘĆ
(pieczęć i podpis pracodawcy lub osoby uprawnionej do działania w jego imieniu)

Oświadczam, że egzemplarz niniejszej umowy otrzymałem(am) i po zapoznaniu się z jej treścią przyjmuję zaproponowane warunki pracy i wynagrodzenia.

.....
(data i podpis pracownika)

**WNIOSEK
o otwarcie rachunku bankowego osoby fizycznej/zmianę danych osobowych*)**

(Uprzejmie prosimy o staranne wypełnienie niniejszego Wniosku używając drukowanych liter)

Nazwa Oddziału, do którego składany jest wniosek:

Proszę o otwarcie rachunku

na moje imię i nazwisko/imię i nazwisko współposiadacza/czy/imię i nazwisko osoby małoletniej*)/ zmianę danych osobowych

DANE PERSONALNE

POSIADACZ	I WSPÓLPOSIADACZ	II WSPÓLPOSIADACZ
<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>
Imiona <input type="text"/>	Imiona <input type="text"/>	Imiona <input type="text"/>
Nazwisko <input type="text"/>	Nazwisko <input type="text"/>	Nazwisko <input type="text"/>
Rodzaj dowodu tożsamości: D- dowód osobisty P- Paszport L-legitymacja	Rodzaj dowodu tożsamości: D- dowód osobisty P- Paszport L-legitymacja	Rodzaj dowodu tożsamości: D- dowód osobisty P- Paszport L-legitymacja
Wydany przez: <input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>
<input type="text"/> dnia: (dd-mm-rrrr)	<input type="text"/> dnia: (dd-mm-rrrr)	<input type="text"/> dnia: (dd-mm-rrrr)
<input type="text"/> PESEL	<input type="text"/> PESEL	<input type="text"/> PESEL
<input type="text"/> data urodzenia (dd-mm-rrrr)	<input type="text"/> data urodzenia (dd-mm-rrrr)	<input type="text"/> data urodzenia (dd-mm-rrrr)
<input type="text"/> miejsce urodzenia	<input type="text"/> miejsce urodzenia	<input type="text"/> miejsce urodzenia
<input type="text"/> obywatelstwo	<input type="text"/> obywatelstwo	<input type="text"/> obywatelstwo
<input type="text"/> imię ojca	<input type="text"/> imię ojca	<input type="text"/> imię ojca
<input type="text"/> imię matki, nazwisko panieńskie matki	<input type="text"/> imię matki, nazwisko panieńskie matki	<input type="text"/> imię matki, nazwisko panieńskie matki
<input type="text"/> zawód wyuczony	<input type="text"/> zawód wyuczony	<input type="text"/> zawód wyuczony
<input type="text"/> zawód wykonywany	<input type="text"/> zawód wykonywany	<input type="text"/> zawód wykonywany
<input type="text"/> adres e-mail do korespondencji	<input type="text"/> adres e-mail do korespondencji	<input type="text"/> adres e-mail do korespondencji
<input type="text"/> numer telefonu kontaktowego	<input type="text"/> numer telefonu kontaktowego	<input type="text"/> numer telefonu kontaktowego

